

מדינת ישראל
משרד המשפטים

התנועה למען
איכות השלטון בישראל

03. 10. 2017

כתב דין

משנה ליועץ המשפטי לממשלה
(ציבורי-חוקתי)
כ"ב אלול תשע"ז
13 בספטמבר, 2017

לכבוד:

עו"ד נילי אבן-הן, מנהלת מחלת כלכלה ומחקר
מר יוסף גדליהו, רכז מחלקת כלכלה ומחקר
התנועה למען איכות השלטון

ת.ד. 4207

רח' יפו 208

ירושלים

שלום רב,

הנדון: מענה לפנייתכם לבדוק את ההסמכה להעניק חסינות תעסוקתית לעובדי נמלי היס
סמך: 16.8.17

1. מזה מספר שנים ובמקביל לרפורמה שמקדם משרד התחבורה בתחום נמלי היס, מתנהל משא ומתן סבוך בנוגע להשלכות הרפורמה הנמלית על תנאי העסקתם של העובדים בחברת נמל חיפה, מזה, ובחברת נמל אשדוד, מזה. בישיבות המשא ומתן משתתפים כלל גורמי המדינה הרלוונטיים, הנהלת חברות הנמלים ונציגי ההסתדרות הכללית.
2. במקביל למהלכי המשא ומתן, מוסיף ומתנהל הליך בבית הדין הארצי לעבודה שעניינו הסכסוך הקיבוצי שפרץ אגב פרסום המכרזים להקמת רציפי נמל באשדוד וחיפה, סכסוך אשר במהלכו עלתה לדיון מספר פעמים שאלת זכות השביתה של העובדים בתגובה לצעדי הרפורמה. (סק"כ 40815-07-13).
3. על מנת שלא להרחיב את היריעה יתר על המידה, נבאר כי לאחר דיון שהתקיים בבית הדין הארצי לעבודה ביום 2.4.17 יצאה החלטה במסגרתה הורה בית הדין הארצי לצדדים לנהל משא ומתן בנושא ביטחונם התעסוקתי של עובדי דור ב' בשני הנמלים.

4. חרף טענות כאלה ואחרות שהציגה המדינה בפני בית הדין הארצי, חוזר וטעון הרי שנוכח ההחלטה האמורה, מחויבים היו הגורמים המוסמכים מטעם המדינה והנהלות הנמלים לנהל משא ומתן, בסוגיית הביטחון התעסוקתי של עובדי דור ב', וכך עשו.

5. נקדים ונאמר כי מטבע הדברים, ובשים לב לכך שענייננו במשא ומתן קיבוצי אשר מתנהל כבר למעלה משלוש שנים, ונמצא גם עתה בעיצומו, אין זה נכון לחייב את המדינה, הפועלת במסגרת משא ומתן זה גם כצד דרוש, לפרט את השיקולים האסטרטגים אשר לאורם הוא מתפתח ומתקדם, ומשום כך, לא נוכל להשיב לטענות הנוגעות לכדאיות הכלכלית, או החשלויות, של צעד זה או אחר בתוך המשא ומתן המתנהל.

6. בשים לב למגבלות אלה, נבקש להשיב לפנייתכם, במידת האפשר ובמגבלות המובנות, ולהעמיד דברים על דיוקם וכהויתם.

7. פנייתכם, כך נראה, נסמכת על כתבות שהתפרסמו בעיתונות הכתובה. ראשית אציין כי במענה לפנייתכם נמסר לנו מנציגי המדינה העוסקים במלאכת המשא ומתן, כי הדברים המתוארים על ידכם, אינם תואמים את המציאות. זאת, בין היתר, הן בנוגע לאומדן הכלכלי המתייחס ל"יעלות הביטחון התעסוקתי", וכך גם בנוגע לתיאור התנהלות נציגי המדינה ביום הדיון בבית הדין הארצי לעבודה.

8. הילוכם של דברים, כפי שמצאו ביטויים במהלך הדיון שהתנהל בבית הדין הארצי לעבודה, מצאו את דרכם לכדי הודעה מוסכמת שהציגו הצדדים בפני בית הדין הארצי לעבודה בדיון מיום 13.6.17, וזו לשונה :

"בהמשך להסכמות הקיימות ולאור בקשת ההסתדרות להסדיר את נושא הביטחון התעסוקתי - הגנה מפני פיטורי צמצום, המדינה נכונה למתן הגנה מפני פיטורי צמצום לעובדי הנמלים שנקלטו עד ליום 12.6.17 ולמשך 10 שנים מיום תחילת התחרות. ההגנה האמורה מותנית בחתימה על הסכם סופי. הצדדים יפעלו להגעה להסכם בתוך 3 חודשים, או פרק זמן אחר שיקבע בהסכמה בין הצדדים. ~~ההסכמות דלעיל לא יהא בהן כדי לפגוע בטענות ועמדות הצדדים עובר לגיבוש הודעה זו ואף לא להוות בסיס לטענות כלשהן.~~" (ההדגשות אינן במקור)

9. הנה כי כן, כבר מן הכתוב, ניתן להבין בנקל כי ההגנה האמורה לעובדי דור ב' - שעל משמעותה לא ניתן להרהיב את הדיבור בעת הזו, כאשר המשא ומתן עודנו מתנהל כפופה להגעה להסכם סופי בכל הסוגיות הכלכליות הנוגעות להשלכות הקמת הנמלים הפרטיים על תנאי העבודה וזכויות העובדים. אין צריך לומר כי במובן זה, לא ניתן בעת הזו, ובכלל, להפנות זרקור לסוגיה אחת מבין מכלול הסוגיות שאמורות להיות חלק מהסכם סופי ושלם, ולהתבונן בה במנותק

מהמכלול. לא למותר לציין עוד כי בסופו של יום, מרחב שיקול הדעת של הנושאים ונותנים מטעמה של המדינה במשא ומתן קיבוצי רחב ביותר, והטעמים להתערב בהסכמות קיבוציות סופיות (שטרם באו לעולם) מוגבלים לעילות משפטיות מצומצמות שאינן ממין אלה אליהן אתם מכוונים בפנייתכם.

10. בצד זאת, נוסיף ונטעים כי, המתווה להמשך ההידברות, מהווה נקודת ציון בדרך, אשר יכול ותוביל לתחנה הסופית, אך ממילא אין לדעת היכן זו ממוקמת, ומה יהיו מאפייניה. במילים אחרות, ההסכמה האמורה שהציגו הצדדים בפני בית הדין הארצי, מהווה מתווה להמשך הידברות (להלן - מתווה להמשך הידברות).

11. למעלה מכך, ובהתייחס להשגתכם בנוגע לאופן הליך התגבשות המתווה להמשך ההידברות, בקרב נציגי המדינה ובין הצדדים, נבהיר כי, מברור שערכנו עולה כי בדיון האחרון, כמו גם בישיבות המשא ומתן הרבות שקדמו לו, נטלו חלק כל הגורמים הרלוונטיים מטעמה של המדינה, לרבות הגורמים המוסמכים במשרד האוצר.

12. בנסיבות אלה איננו סבורים כי בעת הזו נדרשת התערבות היועץ המשפטי לממשלה בהחלטות הגורמים המוסמכים המנחלים את המשא ומתן עם ההסתדרות בעניין נמל אשדוד. אלה פועלים בהתאם לסמכותם ולמגבלות הנובעות מהכרעותיו המחייבות של בית הדין הארצי לעבודה. עוד יוער כי בשים לב לכך שאף ההחלטות עצמן מהוות אבני דרך להמשיך קיומו של המשא ומתן, ומשהן טרם קרמו עור וגידים כהחלטות סופיות המבטאות את ההסדר הכולל שיחול במסגרת הבאת סכסוך זה לכדי סיום, הרי שטרם בשלה העת לקבוע אם יש ממש בטענות המהותיות המועלות במכתבכם.

בברכה,

איה דביר, עו"ד

יועץ וחוקיקה

היועץ המשפט לממשלה

העתק:

ד"ר אביחי מנדלבלויט, היועץ המשפטי לממשלה

עו"ד רז גזרי, המשנה ליועץ המשפטי לממשלה (ציבורי-חוקתי)

מר משה כחלון, שר האוצר

מר ישראל כץ, שר התחבורה

מר שי באבד, מנכ"ל משרד האוצר

מר אמיר לוי, הממונה על התקציבים

מר אורי יוגב, מנהל רשות החברות הממשלתיות

עו"ד מיכל לייסר, ס' מנהלת המחלקה למשפט העבודה, פרקליטות המדינה